

Generelt om særskilt tilrettelegging av eksamen

Her kan du lese om særskilt tilrettelegging av eksamen.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 19.01.2024

Elever, privatister og voksne deltakere med behov for særskilt tilrettelegging av eksamen, skal få tilrettelagt forholdene slik at de kan få vist kompetansen sin ut fra kompetansemålene i faget (forskrift til opplæringsloven § 3-29 og § 4-21). Tilretteleggingen skal så langt det er mulig tilpasses og avhjelpe kandidatens behov, for eksempel ved allergi eller ved funksjonsnedsettelse.

Når det vurderes hvilken tilrettelegging som skal innvilges for kandidaten, skal det ikke gis mer tilrettelegging enn det kandidaten har behov for. Det er et mål at eksamensgjennomføringen ligger så tett opptil en normal gjennomføring. Det må vurderes konkret for hver enkelt kandidat hvor stort behovet for tilrettelegging skal være.

Tilretteleggingen må ikke gi fordeler fremfor andre kandidater som ikke har særskilt tilrettelegging. Det kan heller ikke tilrettelegges i slik at kandidaten ikke blir prøvd i kompetansemålene i læreplanen i faget.

Rundskriv om særskilt tilrettelegging av sentralt gitt skriftlig todelt eksamen i matematikk, kjemi, fysikk, biologi og samfunnsøkonomi Udir-4-2017 har utgått. Det betyr at disse fagene, matematikk, kjemi, fysikk, biologi og samfunnsøkonomi, skal følge de samme føringene som er beskrevet på denne siden.

Eksempler på særskilt tilrettelegging under eksamen kan være (iltakene er ikke uttømmende):

- lengre tid
- opplesning av oppgaveteksten
- få oppgaven på tegnspråk eller punktskrift på leselist
- bruk av tale-til-tekst-program
- skrivehjelp
- ekstra belysning
- andre lignende tiltak.

Rektor eller kommunen/fylkeskommunen avgjør hvilke tiltak som innvilges for den enkelte kandidaten. Sakkyndig kan anbefale aktuelle tiltak. I vurderingen av hvilken særskilt tilrettelegging som skal gis, vil både økonomiske og praktiske hensyn kunne trekkes inn. Disse hensynene kan ikke gå foran kandidatens rett til særskilt tilrettelegging.

Endring av eksamensform

Kandidater som har behov for å endre eksamensform, kan presisere dette i søknaden om særskilt tilrettelegging av eksamen, men rektor eller kommunen/fylkeskommunen skal ikke åpne opp for egne søknader som kun gjelder endring av eksamensform.

Kandidatene må søke om særskilt tilrettelegging. Det er opp til rektor eller kommunen/fylkeskommunen å avgjøre hvilke tiltak som er aktuelle i hvert enkelt tilfelle. Endring av eksamensform er kun én av flere muligheter for særskilt tilrettelegging, og innvilges kun der tungtveiende grunner taler for at eksamen ikke kan gjennomføres med ordinær eksamensform.

Før eksamensformen kan endres, må det være klart at ingen av de mindre omfattende tiltakene er tilstrekkelig for å avhjelpe kandidatens behov.

Rektor eller kommunen/fylkeskommunen kan endre eksamensformen dersom kompetansemålene i faget ikke stiller krav til skriftlige, muntlige eller praktiske ferdigheter som skal prøves i eksamensformen for faget. Der det i læreplanen i faget er åpnet for at kandidaten kan bli trukket ut til for eksempel enten skriftlig eller muntlig eksamen, vil det være mulig å endre eksamensformen fra skriftlig til muntlig eller omvendt.

I fag med krav om gjennomføring av både muntlig og skriftlig eksamen, vil det ikke være mulig å endre eksamensform. I fag som blant annet norsk vg3 skriftlig er det ikke mulig å endre eksamensform, siden dette faget stiller særskilte krav til skriftlige ferdigheter.

Eksamensformen må endres til en allerede eksisterende eksamensform

Eksamen kan være skriftlig, muntlig, praktisk eller en kombinasjon av disse, men eksamensformen i det enkelte faget fastsettes i læreplanen, forskrift §3-25. En endring må skje innenfor det som følger

læreplanen i faget. Det vil si at eksamensformen for eksempel ikke kan endres fra skriftlig til muntlig-praktisk i et fag der de gjeldende eksamensformene i læreplanen kun er skriftlig og muntlig.

Hvis skriftlig eksamen endres til muntlig eksamen, skal dette skje i tråd med reglene for muntlig eksamen med tanke på varighet, utarbeidelse av eksamensoppgave, forberedelse og mulighetene for å klage. I fag der læreplanen viser at det er flere mulige eksamensformer for elever, men kun én eksamensform for privatister, vil det kun være mulig å endre eksamensformen for elever.

Hvis det besluttes å endre eksamensformen fra skriftlig til muntlig eller muntlig-praktisk som følge av særskilt tilrettelegging, skal eksamen gjennomføres etter disse føringene:

- oppgavene utarbeides lokalt
- muntlig eksamen kan vare inntil 30 minutter for hver kandidat
- muntlig-praktisk eksamen kan vare inntil 45 minutter for hver kandidat
- kandidatens eksamensresultat skal registreres på vitnemålet/kompetansebeviset som skriftlig eksamen

Hvis det besluttes å endre eksamensformen fra muntlig eller muntlig-praktisk til skriftlig som følge av særskilt tilrettelegging, skal eksamen gjennomføres etter disse føringene:

- kandidaten meldes på skriftlig eksamenskode i PAS
- kandidaten gjennomfører skriftlig eksamen på oppsatt eksamensdag for skriftlig eksamen
- kandidatens besvarelse er en del av ordinær sensur
- kandidatens eksamensresultat skal registreres på vitnemålet/kompetansebeviset som muntlig/muntlig-praktisk eksamen